

SXEDIO.15F

8.2.1882: Η ΑΓΓΛΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΠΡΟΒΑΙΝΕΙ ΣΕ ΑΛΛΑΓΕΣ ΣΤΑ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ

Ενώ η Αγγλία έδωσε με τις μερταρρυθμίσεις στο Νομοθετικό Συμβούλιο αναλογικήν αντιπροσώπευση στις δύο κοινότητες, στη Δικαιοσύνη, διατήρησε την ισότητα και για την ίδια κάτι παραπάνω, την προεδρία του Ανωτάτου δικαστηρίου,

Με διάταγμα περί Δικαστηρίων το **1882** κατάργησε τα Νιζάμ δικαστήρια, το Εμποροδικείο Λάρνακας και περιόρισε τη δικαιοδοσία των θρησκευτικών μωαμεθανικών δικαστηρίων.

Επίσης συνέστησε Ανώτατο Δικαστήριο από δύο ή περισσότερους δικαστές από τους οποίους ο ένας καλείτο αρχιδικαστής και προήδρευε τούτου και διατήρησε τα έξη επαρχιακά δικαστήρια που υπήρχαν στις κύριες πόλεις.

Στα δικαστήρια αυτά οι πρόεδροι ήσαν πάντα Αγγλοι. Στα επαρχιακά δικαστήρια υπήρχαν τρεις δικαστές, ένας Αγγλος, ένας τούρκος και ένας Έλληνας. Ο Αγγλος προήδρευε και οι δυο άλλοι ήσαν πάρεδροι κι' έτσι οι δυο κοινότητες αντιπροσώπευονταν εξίσου

Επίσης καθιέρωσε τα Κακουργιοδικεία σε κάθε πόλη και μικρότερα δικαστήρια σε **15** συνολικά αγροτικές και αστικές περιοχές ως εξής: Λεονάρισσος, Λευκόνικο, Κερύνεια, Αμμόχωστος, Μόρφου, Λευκωσία, Πέρα, Λεύκα, Χρυσοχού, Κτήμα, Κελοκέδαρα, Κοιλάνι, Λεμεσός, Λεύκαρα και Λάρνακα.

Το νέο διάταγμα τέθηκε σε εφαρμογή στις **8** Φεβρουαρίου, **1882** και την **1η** Μαρτίου, **1883** διορίστηκαν ο Έλλιοτ Τσιαρλς Μποβίλ ως αρχιδικαστής του Ανωτάτου και ο Γουίλλιαμ Τζαίμς Σμιθ ως δικαστής.

Στα επαρχιακά δικαστήρια των έξη πόλεων διορίστηκαν τόσο Έλληνες όσο και Τούρκοι δικαστές, αλλά την προεδρία διατήρησαν Αγγλοι, οι οποίοι ήσαν

υπεύθυνοι για τα δικαστήρια των επαρχιών τους που συγκροτήθηκαν στα αγροτικά κέντρα.

Οι πρώτοι δικαστές διορίστηκαν την 1η Μαρτίου **1883** και είναι οι πιο κάτω:

ΛΑΡΝΑΚΑ: Τσιαρλς Τζιορτζ Γουόλπολ, Πρόεδρος, Ηγκλεπούλ Γκράμι και Μουφτιζαντιέ Χασσάν Χιλμί, δικαστές.

ΛΕΥΚΩΣΙΑ: Κάπταιν Σίγερ, Πρόεδρος, Σοφοκλής Λυσσανδρίτης και Αχμέτ Ιζέτ.

ΛΕΝΕΣΟΣ: Τζων Μίτλεντον, Δημήτριος Ρωσσίδης και Χουσεΐν Ζεκκιά.

ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΣ: Αρτζιπαλι Φιτζέραλτ, Πρόεδρος και Χριστάκης Παπαδόπουλος και Μεχμέτ Ατά.

ΠΑΦΟΣ: Γουίλλιαμ Εσκ, Πρόεδρος και Κλεόβουλος Μιχαηλίδης και Χατζηκουφή εφέντης.

ΚΕΡΥΝΕΙΑ: Φρέντερικ Γκόρτον Τέμπλερ, Πρόεδρος και Θεοχάρης Μιτσής και Χασσάν Χακκί.

Στις **15** Μαρτίου διορίστηκαν επίσης οι μεταφραστές στα δικαστηρια και μια και η Ελληνική είχε πλέον καθιερωθεί στα Δικαστήρια, στους διορισθέντες περιλαμβάνονταν και Χριστιανοί όπως οι Θεόδωρος Παπάζογλου στη Λάρνακα, Βασίλης Μακρή στη Λεμεσό και Κωνσταντίνος Σαπρόγλου στη Λευκωσία. Οι άλλοι διορισθέντες ήταν Τούρκοι, Αρμένιοι και Βρετανοί.

Παράλληλα η διαιοδοσία των θρησκευτικών Οθωμανικών δικαστηρίων περιορίστηκε στις καθαρά θρησκευτικές υποθέσεις των μουσουλμάνων και μόνο

Στο διάταγμα για τα δικαστήρια που κάλυπτε δεκάδες σελίδες περιλαμβανόταν ο πιο κάτω πρόλογος σε μετάφραση του Φίλιου Ζανέτου (Ιστορία της Νήσου Κύπρου, τόμος Β):

" Επειδή δυνάμει των πράξεων **1843** μέχρι **1878**, της εν τω εξωτερικώ δικαιοδίας η Αυτής Μεγαλειότης, δύναται να έχη εξασκή και απολαύη πάσης εξουσίας ή δικαιοδοσίας, ην τώρα έχει ή δυνατόν να έχη εν τινι μέλλοντι καιρώ, εντός χώρας τινος, ή τόπον εκτός των Αυτής Επικρατειών, κατά τον αυτόν τρόπον και μετά της Αυτής ελευθερίας ωσει η Α. Μ. η απέκτα τοιαύτην

εξουσίαν ή δικαιοδοσίαν διά της παραχωρήσεως ή κατακτήσεως χώρας.

Και επειδή συνωδά τη εν Κωνσταντινουπόλει συνομολογηθείση συμβάσει τη **4 Ιουνίου 1878**, η Α.Α.Μ. ο Σουλτάνος της Τουρκίας παρεχώρησε την νήσον Κύπρον εις υπό της Αγγλίας κατοχήν και διαχείρισιν,

Και επειδή δυναμει προσθέτου όρου, τεθέντος εν τη μνησθείση συμβάσει, κατά την **1ην** ημέραν του Ιουλίου **1878**, μεταξύ άλλων συνεφωνήθη ίνα μωαμεθανικόν θρησκευτικόν Δικαστήριον εξακολουθή να υφίσταται εν τη ρηθείση νήσω, όπως οφείλει να δικάζη αποκλειστικώς θρησκευτικάς υποθέσεις αφορώσας τον μωαμεθανικόν πληθυσμόν της νήσου και ουχί άλλους,

Και επειδή δυνάμει συμπληρωματικής συμβάσεως συνομολογηθείσης εν Κωνσταντινουπόλει τη **14 Αυγούστου 1878** μεταξύ άλλων εδηλώθη ότι η Α. Α Μ ο Σουλτάνος διά της παραχωρήσεως της νήσου εις την υπό της Αγγλίας κατοχήν και διαχείρισιν διεβίβασεν ουτωσί και παρεχώρησεν εις την Α. Μ την Ανασσαν διά την διάρκειαν της κατοχής και ουχί πραιτέρω ταύτης, πάσαν εξουσίαν του ποιείν νόμους διά την Κυβέρνησιν της νήσου εν ονόματι της Α. Μ. απηλλαγμένους του ελέγχου της Πύλης,

Και επειδή δέον να διαταχθή κάλλιον η διανομή της δικαιοσύνης εν Κύπρω,

Η Α Μ. δυνάμει των περί τούτω εξουσιών ευαρεστείται τη γωμοδοτήσει του ιδιαιτέρου αυτής συμβουλίου, να διατάξη και διά του παρόντος διατάσσεται ως εξής...".